

VOOR DE LEERKRACHT

Bouw een woning Lekker klussen!

Pimpelmees

Vogelbescherming Nederland organiseert de Tuinvogeltelling voor Scholen. Leer de vogels rondom je school kennen, tel hoeveel er zijn en

doe mee aan belangrijk onderzoek naar vogels! Dit werkblad is onderdeel van een reeks werkbladen over vogels rondom school. Kijk op

www.tuinvogeltelling.nl/scholen voor alle werkbladen en informatie over de Tuinvogeltelling voor Scholen.

KERNDOEL 40 & 45

De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren te onderscheiden en te benoemen en leren hoe ze functioneren in hun omgeving. De leerlingen leren oplossingen voor technische problemen te ontwerpen, deze uit te voeren en te evalueren.

Winterkoning

Instructie

Mussen en mezen zijn vogels die je vaak in steden en dorpen ziet. Mussen maken hun nest graag onder dakpannen en mezen broeden het liefst in boomholten. Het is voor deze vogels moeilijk om een goede nestplaats te vinden, omdat er minder oude bomen zijn en omdat mensen hun huizen steeds beter dicht maken tegen tocht en regen. Maar jij kunt de vogels helpen! Maak samen met jouw klas een of meerdere nestkasten en hang deze op een geschikte plek op school of rond het schoolplein.

Doel: Kinderen leren omgaan met gereedschap en leren welke eisen een vogel stelt aan zijn nestgelegenheid. Ook in te zetten als technieklles.

Tijd: 2 lesuren, mits voorgezaagd. Anders een middagdeel.

Voorbereiding & benodigdheden:

- Per vogelhuisje 1 houten plank van 140 cm bij 15 cm breed en 1,5 cm dik;
- Spijkers van ongeveer 3 cm;
- Een oude binnenband;
- Een vijl;
- Elastisch draad;
- Kleinere spijkers voor het dak;
- Een boor;
- Liniaal;
- Een hamer;
- Optioneel: een kompas.

Je kunt ook gebruik maken van doorgezaagde planken. Misschien wil een ouder helpen met het voorzagen van de materialen, of is een plaatselijke doe-het-zelf winkel behulpzaam. In dat geval kun je de stappen 1 en 2 van opdracht 1 overslaan. Maak duo's. Bekijk en bespreek samen met de leerlingen eerst de bouwtekening en laat de leerlingen voordat ze aan de slag gaan eerst de aanwijzingen goed doorlezen.

Tip

Voor het goed bekijken van de vogels is het handig om verrekijkers tot je beschikking te hebben. Kinderen vinden verrekijkers bovendien erg interessant, maar het vergt wel wat oefening om er goed door te kunnen kijken. Vraag of ouders verrekijkers te leen willen geven aan de leerlingen.

Opwarmopdracht

Soorten nesten

Er zijn verschillende soorten vogels in Nederland. Laat de leerlingen bedenken wat voor nesten er allemaal bestaan. Denk aan pimpelmeesjes die in een boom of

nestkast zitten, de meerkoetjes op of langs het water, spechten die hun eigen huis uit een boom hakken of buizerds die hun nesten hoog in een dikke boom maken.

VOOR DE LEERKRACHT

Aanvullende acties

Foto: archief

Schoonmaken

Maak de nestkast in september of oktober schoon. Dit voorkomt dat er ongedierte in het nest komt, zoals mijten. Haal al het nestmateriaal uit de kast. Daarna maak je de kast schoon met heet water en een oude afwasborstel. In het voorjaar kan een nieuw vogelechtpaar dan weer in een schoon huis trekken.

Pinpelmee

Foto: Arnold Meijer / Blue Robin

Observaties

Het is ontzettend leuk als een mezenechtpaar in de kasten van de leerlingen een gezin komen stichten. Je kunt bijhouden wat ze aan nest materiaal meenemen en wanneer er jongen zijn wat ze voor lekkere hapjes zij de jongen brengen.

Foto: archief

Evaluatie

De leerlingen weten hoe ze een vogelhuisje maken en waar ze op moeten letten wanneer ze aan het timmeren zijn. Ze weten waar ze de nestkastjes moeten ophangen. Ze weten waarom de bouwwerken op die plek moeten hangen. Dit kan je evalueren door te vragen hoe ze de opdrachten hebben ervaren of ze bepaalde dingen de volgende keer anders doen.

Winterkoning

Foto: Arnold Meijer / Blue Robin

Wist je dat...

- ✎ zwaluwen elk jaar het liefst op dezelfde plek willen broeden?
- ✎ het winterkoning mannetje het voorbereidende werk voor een nest doet? Hij maakt eerst meerdere bolvormige nesten van bladeren, droog gras en mos. Daarna kiest het vrouwtje een nest uit en werkt de binnenkant af met veertjes.

Tip

Een ongeluk zit in een klein hoekje. Ga altijd verstandig om met gereedschap en houd voor de zekerheid de verbanddoos bij de hand.

Koolmee

Tip

Kijk op www.vogelbescherming.nl/tuinvogels voor nog meer praktische informatie over nestkasten en je (school) tuin vogelvriendelijk inrichten.

Opdrachtenblad

Grote Bonte Specht

Foto: archief

Opdracht 2

Nestkasten ophangen op het schoolplein of in de buurt van de school

Als de kasten klaar zijn, kun je ze ophangen op het schoolplein. Niet elke plek is geschikt. Waar moet je op letten?

- ✎ Het beste kunnen ze al in de winter worden opgehangen, omdat veel vogels vroeg in het seizoen op zoek gaan naar een geschikte broedplek.
- ✎ Zorg ervoor dat de vliegopening gericht is op het noordoosten, anders wordt het kastje misschien te warm in de middagzon.
- ✎ Om te voorkomen dat katten erbij kunnen is het belangrijk dat de kastjes niet te laag hangen. Hang de kasten op een hoogte van minimaal 2 meter. Nog hoger is beter.
- ✎ Hang ze ook niet te dicht bij elkaar. Tussen nestkastjes van koolmezen moet een minimale afstand van 10 m zitten, omdat koolmezen een eigen territorium nodig hebben.
- ✎ Sommige vogels zoals mussen vinden het heel gezellig om dicht bij elkaar te wonen. Rond de school kun je dan ook veel mussenkasten dicht bij elkaar ophangen en een echt mussendorp of een mussenflat bouwen.
- ✎ Zorg er ook voor dat er in de buurt van de nestkast schuilplaatsen zijn, zoals struiken en bomen.
- ✎ Overleggen met de juf of meester waar de kast het beste kan hangen.

Opdracht 1

Nestkast timmeren

Je gaat samen een nestkast maken. Volg de instructies hieronder.

- ✎ Zaag de onderdelen op maat: 1 achterwand, 1 voorkant, 2 zijwanden, 1 bodem en 1 dak;
- ✎ Boor het vlieggat in de voorkant. Met een ronde vijl mooi glad maken;
- ✎ Spijker de zijwanden aan de achterwand. Even voorboren voorkomt splijten van het hout;
- ✎ Timmer met spijkers de voorkant aan de twee zijwanden;
- ✎ Spijker de bodem tussen de wanden;
- ✎ Bevestig het dak.

De lengte, hoogte en breedte van de kast hoeven niet heel precies te kloppen. De grootte van het vlieggat is wel belangrijk. Een koolmees kan precies door een gat zo groot als een 2 Euromunt. Vogels die groter zijn dan de koolmees kunnen dus niet in de kast komen. Zo zitten de jonge mezen én hun ouders veilig!

Voor pimpelmees, koolmees, huismus en ringmus kun je één kast bouwen met dezelfde afmetingen. Alleen de grootte van het vlieggat moet je aanpassen.

Pimpelmees:	2,8 centimeter
Koolmees:	3,2 centimeter
Huisumus:	3,5 centimeter
Ringmus:	4,0 centimeter

LEERLINGENWERKBLAD

